

СТАНОВИЩЕ

От доц. д-р Петър Райков Петров

(пенсионер – гр. Варна)

На дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „доктор”

В област на висше образование Педагогически науки

Професионално направление 1.1. Теория и управление на образованието

Докторска програма Управление на образованието

Автор: Офелия Иванова Кънева

Тема: „Участие на децата във вземането на решения – политики и практики”

Научен ръководител: проф. д-р Галин Цоков

I.Общо представяне на процедурата и кандидата

Обявената процедура за защита се основава на Заповед – Р 33-114/13.01.2020 г на ректора на ПУ „П. Хилендарски”. Разработката е с обща текстова част от 184 стр. Структурата ѝ е в следното изражение: увод, три глави, препоръки и заключение. Използваната литература е в следния формат: на кирилица 61; на латиница 196; Интернет ресурси 56. Количественият анализ на резултатите от изследването се оформя чрез 38 фигури, 62 таблици и 2 схеми. Приложенията са 12 в впечатляващ обем от 184 стр. Представеният комплект от материали е в съответствие със ЗРАС и Процедурните правила за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности във висшето училище. Дисертационния труд отговаря на критериите за персонално педагогическо изследване. Притежава качествата актуалност и специализирана представителност на използвани авторови тези и концепции; на обоснован и в достатъчни граници разгърнат емпиричен периметър. В разработката се формулират важни теоретични обобщения и практически изводи в дискуссионната тема за информационното и ролевото участие на децата при вземането на важни решения в спектъра на образователното пространство. Използваната философска, социологическа и педагогическа лексика е точна и прецизна, с което се осигурява възможността да се гарантира обективността и надеждността на разглежданите факти, явления, събития. Като примерна констатация за коментар извеждаме педагогическото явление „детско участие”: уточнява се неговата концептуална рамка, основните му характеристики, подходите, принципите и стандартите при неговото тълкуване и реализиране.. Методологическата рамка на изследването реално отговаря на познанията на кандидата като доказателство за неговия богат професионален, обществен и консултантски опит. В доказателство: член на професионални организации и обучител

на екипи; преподавател; координатор на проекти; участник в създаването на нормативни актове.

II. Актуалност на тематиката

Проблематиката посветена на детското участие при вземането на решения е сравнително неразработена в специализираната литература по теория и управление на образованието. Проявен е интерес към моделно представяне на детското участие с неговата проектна номинация за необходимостта от целесъобразни форми и практики в реалната социална (педагогическа) действителност. Прави впечатление богатата информираност на О. Кънева, относно националните и международните политики за разгръщане на детското участие със силен акцент върху ангажиментите на българските институции. Посочените онования ни дават възможност да изведем заключението си и за актуалността на дисертационен труд. Той разполага с необходимите теоретико-логически аргументи, с емпирични доказателства, откроява се с авторова индивидуалност, за да придобие многостранна публичност, за да стане достояние на по-широк кръг читатели, на представители на различни научни, професионални и обществено-ангажирани общности (за пример родителската общност).

Категорично свидетелство за научната и професионално-ориентираната компетентност на кандидата са предложените две глави на дисертационния труд. В тях се откроява индивидуалната авторова рефлексия относно философските, педагогическите (вкл. реформаторските педагогически възгледи), управленческите аспекти на детското участие като сполучлив ефект на детското самоуправление в нашето съвремие; инициативи, среди и правила при това участие; основните му характеристики; основанията, за да се вземат решения при неговото реализиране и др. (*първа глава*). Посочените измерения и задълбочени анализи в първа глава са в основата на концептуалния „прочит“ на проблема ‘чрез задължителната проекция на националните политики и практики и международен опит, отразени във *втора глава*. С най-значима роля за постигнатото в теоретично-приложното изследване са подробно анализирани форми на детското участие в България (съвет на децата, общински детски/младежки съвет, училищен/ученически съвет). Засягат се и ангажиментите на представителните институции, на международните организации и обединения (вкл. Съвета на Европа) и др.

III. Познаване на проблема

Отличителна е научната осведоменост на О. Кънева по разгледаните проблеми в дисертационния труд, подкрепена с впечатляващата информираност за детското участие в международен план, открояваща задълбочен поглед върху нормативната база и др. Това е базисна предпоставка за умението да се изразяват лични позиции и виждания за приложими форми и институционални решения с цел разгръщане участието на децата при вземане на решения, съобразени с обществената,

образователната и семейната среда. Посочените достойнства на авторската индивидуалност на кандидатката позволяват да се оформят контурите на обект-предметната област на изследването. Синтезирано и коректно се формулират важни уточнения на сполучливи практики в други страни, на тяхното операционализиране за нуждите на персоналното изследване.

IV.Методика на изследване

Именно теоретично потвърдения преход (от първа и втора глава) е логически ориентиран към методиката на изследването. Набелязаните критерии и параметри всъщност представят емпиричния проект, който е в центъра на вниманието на докторанските ангажименти (*трета глава* - дизайн на изследването). Емпиричният проект се явява надежден „приложен инструмент” в изследователската стратегия като организация, методика , ход, етапи. Съществува задължителната логическа връзка между обекта, предмета, целта, задачите на изследването. Формулирани са две хипотези, но е необходим допълнителен коментар за тяхната изявеност и доказателственост към изводите на констатиращото изследване. Многократно в текста на дисертационния труд се коментират социологическите аспекти на емпиричните данни. Този по-явен интерес вероятно се дължат на намеренията да се акцентира на връзката и единството между емпирично и теоретично, за да има възможност при необходимост да се набелязват и по-високи равнища на теоретичните анализи. Впечатляват със своята описателност и ефективна приложимост: въпросниците на български и английски език, електронните им версии, използваните стандартни и социологически методи. Извадката е представителна с включените 1810 деца в изследването. Теоретичната и съдържателната валидност се осигуряват чрез съобразяване на въпросниците при български условия, с тези прилагани в други страни и Съвета на Европа. И най-важният резултативен ефект: първо, направен е опит за моделиране на детското участие; второ, предлага се за Наредба на критериите и стандартите на детското участие; трето, чрез посочената наредба се създава Фонд „Иновации за деца” .

V.Характеристика и оценка на дисертационния труд и приносите

Посочените констатации в настоящото становище са достатъчни аргументи за висока оценка на рецензирания дисертационен труд, на неговите теоретико-представителни и практико-приложни достойнства, което в същото време е доказателство за развиващи се във времето компетенции и специализирани познания.

Научните приноси на дисертационното изследване са балансирано представени от гледна точка на тяхната теоретическа и практико-приложна стойност и значимост. С основание сред тях изпъква квалификацията на формите на детско участие, иновативният подход при въвеждането на определени равнища на детското участие в общественото пространство.

VI. Преценка на публикациите

Представени са 6 публикации по темата на дисертационния труд.

VII. Автореферат

Приемлив е авторският стил на изложение в автореферата, съобразен с текстовото съдържание и структурата на дисертационния труд.

V III. Бележки и препоръки

Ще се ограничим в рамките на препоръките и пожеланията за бъдеща научно-приложна дейност по проблематиката на дисертационния труд. Пожелаваме спектъра от научни интереси и предпочитания да се разгръща във времето, съобразно професионалните и обществените ангажменти на О. Кънева. Вниманието може да бъде фокусирано към по-богат инструментариум, основан на използването на изследователски методи като експертна оценка, контент-анализ и др. По индивидуална преценка резултатите от настоящето дисертационното изследване могат да получат представителност в монография.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ: Дисертационният труд на Офелия Иванова Кънева притежава качествата на завършето и компетентно научно-приложно изследване с определен принос в разглежданата научна област, отговаря на всички изисквания на ЗРАС в Република България. Това ми дава достатъчно основание да предложа на уважаемото жури да присъди на кандидата образователна и научна степен „доктор” по област на висше образование 1. Педагогически науки, Професионално направление 1.1. Теория и управление на образованието.

Гр. Варна

28. 01. 2020 год.

ИЗГОТВИЛ СТАНОВИЩЕТО:

(доц. д-р Петър Петров)